

Ασφάλιση Επιχειρηματικών Κινδύνων

Σύγχρονη απαίτηση η ορθολογική κάλυψη της Αστικής Ευθύνης

*Tου κ. Γιώργου Κουτίνα**

Είναι γνωστό πως κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα συνεπάγεται ανάληψη κινδύνων και ευθυνών. Το γεγονός πως μια παραγωγική επιχείρηση (βιομηχανική, εμπορική, ξενοδοχειακή κλπ)

- απασχολεί συνήθως σημαντικό αριθμό εργαζομένων
- έχει ποικιλή πελατεία (εγχώρια, ευρωπαϊκή ή και διεθνή)
- σχετίζεται με το φυσικό περιβάλλον συγκεκριμένης περιοχής που είναι εγκατεστημένη και
- εντάσσεται στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον πέραν της χώρας εγκατάστασης

μοιραία αποτελεί δραστηριότητα «έντασης κινδύνων και ευθυνών». Κατά συνέπεια, αν η επιχείρηση θέλει να επιβιώσει στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον, θα πρέπει απαραίτητα να διαφυλαχθεί από τους κινδύνους και ευθύνες που συνεπάγεται η δραστηριότητά της.

Η Ιδιωτική Ασφάλιση έχει καταξιωθεί εδώ και αρκετά χρόνια ως απαραίτητο συστατικό του σύγχρονου επειχειρείν.

Σύγχρονες εξελίξεις & Αστική Ευθύνη

Με την απελευθέρωση των οικονομιών όπου κυριαρχεί το πνεύμα της παγκοσμιοπόλησης, οι κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις αναδεικνύουν όλο και πιο έντονα τον ανταγωνισμό και την τάση για διεκδίκηση αποζημιώσεων με προβολή βάσιμων ή και αβάσιμων αξιώσεων. Ταυτόχρονα, η εξέλιξη του νομιθετικού - θεσμικού πλαισίου χαρακτηρίζεται από εντεινόμενη ανστρότητα στα θέματα προστασίας των Εργαζομένων, των Καταναλωτών- Πελατών, των Επενδυτών αλλά και του Περιβάλλοντος, αναδεικνύοντας θέματα επιχειρηματικής ευθύνης.

Η εκάστοτε ευθύνη μπορεί να είναι, ως γνωστόν, ποινική ή αστική. Η ποινική συνδεόμενη με παράβαση των διατάξεων του ποινικού κώδικα από δόλο ή βαριά αμέλεια, μοιραία επισύρει την τιμωρία. Η αστική που συνδέεται με αμελείας, λάθος ή/και παράλειψη, σχετίζεται με υποχρέωση αποκατάστασης της αντίστοιχης ζημιάς που προκάλεσε, κάτι που μπορεί να «μεταφρασθεί» σε χρηματική αποζημίωση. Στην πράξη, η αστική ευθύνη πέρα από την νομική υποστήριξη που απαιτεί, θεωρείται κίνδυνος ο οποίος κατά τη διεθνή πρακτική είναι ασφαλίσιμος και μπορεί να διευθετηθεί οικονομικά μέσω κατάλληλων ασφαλιστηρίων.

Από νομική θεώρηση η αστική ευθύνη εξελίσσεται σε «αντικειμενική» που στη νομική πρακτική μεταφράζεται σε πιο αυστηρή (strict liability). Είναι σαφές πως τα παραπάνω, αναδεικνύουν την έννοια της Αστικής Ευθύνης ως υψηστης σημασίας για την ανταγωνιστικότητα αλλά και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης. Γεγονός, που καθιστά όλο και πιο επικαιρηγή την ανάγκη για Ασφάλιση της. Λαμβάνοντας δε υπόψη τη σημασία της ασφαλίσης για μια σύγχρονη επιχείρηση είναι προφανές πως θα πρέπει να μιλάμε για ασφαλιστική κάλυψη με άρτια και πλήρη ασφαλιστήρια συμβόλαια, τα ο-

ποία να προβλέπουν / εξασφαλίζουν όλο πιο μεγάλα ποσά αποζημίωσης.

Οι διάφορες μορφές αστικής ευθύνης και η χρηματοοικονομική διευθέτηση των ζημιογόνων συνεπειών, μέσω της Ασφάλισης, απεικονίζονται στον παρακάτω Πίνακα.

ΕΥΘΥΝΗ ΕΝΑΝΤΙ	ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΟ
Εργαζομένων	- Σωματικές Βλάβες/Θάνατος - Θετικές ή/και αποθετικές ζημιές - Σωματικές Βλάβες/Θάνατος	ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ
Τρίτων	- Υλικές ζημιές - Θετικές ή/και αποθετικές οικονομικές απώλειες - Σωματικές Βλάβες/Θάνατος	ΓΕΝΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ
Πελατών	- Υλικές ζημιές - Θετικές ή/και αποθετικές οικονομικές απώλειες - Ρύπανση/Μόλυνση εδάφους - Ρύπανση/Μόλυνση υδάτων [επιφανειακή ή/και υπόγειων] - Ζημιά στη χλωρίδα ή/και πανίδα της περιοχής	- ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ
Περιβάλλοντος	- Οικονομικές απώλειες	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ
Μετόχων, Κρατικών & Κοινωνικών Φορέων		ΕΥΘΥΝΗΣ ΜΕΛΩΝ ΔΣ & ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ (D&O INSURANCE)

Περιβαλλοντική Ευθύνη - Η νέα «έγνοια»

Η αναμφισβίτητη οικολογική επιβάρυνση του πλανήτη και η πίεση από την πλευρά των διάφορων οικολογικών οργανώσεων, αναδεικνύουν την έννοια της περιβαλλοντικής ευθύνης ως μεγάλης σημασίας για την ποιότητα της ζωής. Έκφραση των εξελίξεων αυτών αποτελεί η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2004/35/ΕΚ για την Περιβαλλοντική Ευθύνη υπό τον τίτλο «Ο ρυπαίνων πληρώνει», η οποία έχει γίνει ήδη και Νόμος του Κράτους. Το «μήνυμα» του νέου θεσμικού πλαισίου για την προστασία του περιβάλλοντος, δεν είναι ούτε η «σύσταση» για πρόληψη, ούτε η «ενθάρρυνση» για λήψη μετρών προστασίας του που είχαν θεσμοθετηθεί πριν την Οδηγία αυτή. Είναι η προειδοποίηση προς τους πιθανούς ρυπαίνοντες για «αυστηρή τιμωρία». Τιμωρία, η οποία μεταφράζεται, όχι απλά σε κάποιο διοικητικό - πειθαρχικό πρόστιμο αλλά σε εκ του νόμου υποχρέωση για αποκατάσταση των όποιων ζημιών στο περιβάλλον με υπέρογκες δαπάνες και χρηματικές αποζημιώσεις.

Είναι προφανές πως ένα τέτοιο θεσμικό καθεστώς αφορά μεγάλο υδρος επιχειρήσεων που στα πλαίσια της δραστηριότητάς τους μπορεί να δημιουργούν «ένταση περιβαλλοντικής ρύπανσης». Λειτουργώντας δε σε καθεστώς όλο και πιο έντονου ανταγωνισμού μπορεί να γίνουν στόχος κοινωνικών Φορέων ή οικολογικών οργανώσεων. Εξάλλου, πολλές είναι οι επιχειρήσεις που αποβάλλουν σημαντικές ποσότητες στερεών και υγρών αποβλήτων ή ακόμη κατόπιν ειδικής άδειας, αντλούν/ανακυκλώνουν ή απορρίπτουν μεγάλες ποσότητες νερού και είναι πιθανό να αποτελέσουν στόχο, «εν δικαίῳ» ή ακόμη και «εν αδίκω».

Η οποιαδήποτε κατηγορία εναντίον κάποιας επιχείρησης για ενδεχόμενο αστικό ή ποινικό αδίκημα, θα μπορούσε να αποβεί καταστροφική για την φήμη της και την υπόσταση της στην αγορά. Είναι επομένως απαραίτητο, στα πλαίσια της ε-

* Ο κ. Γιώργος Κουτίνας είναι Μηχανικός, Εμπειρογνώμων σε θέματα ασφαλίσεων αστικής ευθύνης, τεχνικών έργων & επιχειρηματικών κινδύνων. Είναι Διευθύνων Σύμβουλος της «Γ. Κουτίνας ΑΕ - Μεσίτες Ασφαλίσεων & Αντασφαλίσεων», Εξουσιοδοτημένοι Ανταποκριτές των Lloyd's. (info@koutinas.gr - www.gkoutinas.gr).

πιβίωσης και δημιουργίας κουλούρας «εταιρικής κοινωνίκης ευθύνης», η εφαρμογή θεσμών μέτρων διασφάλισης εναντί επιχειρηματικών ευθυνών (ασφαλιστική κάλυψη) να αποτελεί συνειδητή μέριμνα και πράξη για τη σύγχρονη επιχείρηση.

Ένα επίσης ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο που κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί είναι το γεγονός πως με πρόσφατη προσέγγιση της περιβαλλοντικής ευθύνης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο από δόλο/ σκοπιμότητα ή βαρεία αμέλεια, υπαίνων, θα διώκεται πλέον και ποινικά. Δηλαδή, για ορισμένες κατηγορίες παραβάσεων η ρύπανση/μόλυνση του περιβάλλοντος, θα συνιστά πλέον ποινικό αδίκημα! Είναι σαφές πως τα κατά καιρούς επιβαλλόμενα πρόστιμα εφόσον πρόγραμμα επιβάλλονται και πληρώνονται πως να αποτελούν δηλώσεις εντυπώσεων και πολιτικής σκοπιμότητας, δεν αρκούν για την αποκατάσταση αισθήματος δικαίου εναντί των πολιτών και της ευρύτερης κοινωνίας.

Ο ρόλος της Ασφάλισης και η ελληνική πραγματικότητα

Η πρακτική εμπειρία στη χώρα μας δείχνει πως ο θεσμός της Ασφάλισης δεν αξιοποιείται σωστά, με αποτέλεσμα να υπάρχει σοβαρό έλλειμμα αξιόπιστης πληροφόρησης για τον υποστηρικτικό ρόλο που αντικειμενικά μπορεί να προσφέρει στο σύγχρονο Επιχειρηματία. Πολύ δε περισσότερο σε περιόδους οικονομικής κρίσης.

Παρατηρείται, πως η μέριμνα για ασφάλιση περιορίζεται συνήθως στην κλασική Ασφάλιση «Πυρός και συναφών κινδύνων». Η οικονομική απώλεια-απώλεια κερδών από την επέλευση κάποιου κινδύνου πολύ συχνά λεπτεί ή υποβαθμίζεται. Είναι επίσης σύνηθες η ασφάλιση κινδύνων Αστικής Ευθύνης εναντί Πελατών-Τρίτων να υποβαθμίζεται ή/και να παραμελείται.

Τα τυχαία ζημιογόνα γεγονότα, τα εργατικά ατυχήματα και τα ανθρώπινα λάθη, δεν μπορούν να αποκλεισθούν ή να μηδενιστούν. Οι ενδεχόμενες οικονομικές ζημιές μπορεί να είναι να δυσβάσταχτες και να επιβαρύνουν σημαντικά τον ισολογισμό της επιχείρησης. Επιπλέον, κάθε Επιχείρηση στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης έχει ανάγκη από ευρύτερη νομική υποστήριξη πέρα από το μηχανισμό που διαθέτει καθώς και οικονομική προστασία

μέσω της Ασφάλισης. Η άρτια και πλήρης ασφαλιστική κάλυψη της Αστικής Ευθύνης είναι αναγκαία.

Είναι απόλυτα σαφές, και η διεθνής πρακτική το επιβεβαιώνει, πως η Ασφάλιση αποτελεί ένα καθόλα χρήσιμο «εργαλείο» για τη διασφάλιση της υγιούς οικονομικής ανάπτυξης μιας επιχειρησης στο ευρύτερο πολιτικό και κοινωνικό σύστημα. Στη βάση αυτή, αν κρίνουμε από τον ιδιαίτερα χαμηλό βαθμό διάδοσης της Ασφάλισης Αστικής Ευθύνης στη χώρα μας (ποσοστό κάτω του 5% επί των συνολικών ασφαλίστρων Γενικών Κλάδων), μπορεί να λεχθεί πως υπάρχει σοβαρό έλλειμμα σε σύγκριση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Θα πρέπει με σεαλισμό και σύνεση να προβληματισθούμε.

Μπορεί η νομοθεσία να υπάρχει και να εκσυγχρονίζεται. Μπορεί να υπάρχουν ήδη ορισμένες πρωτοπόρες υγιώς σκεπτόμενες επιχειρήσεις που ενδεχόμενα να έχουν υιοθετήσει κάποια κατάλληλα Συστήματα Ποιότητας ή πρότυπα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO. Όμως, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων, με τη «συνδρομή» της ολιγωρίας των ελεγκτικών μηχανισμών της Πολιτείας, φαίνεται να αδρανεί συβαρά.

Είναι απαραίτητο να γίνει κατανοητό πως η ορθολογική ασφάλιση των κινδύνων και των ευθυνών που συνδέονται με επιχειρηματική δραστηριότητα, αποτελεί «κεφαλαιο» που εντάσσεται στο Ενεργητικό της Επιχείρησης. Οι δαπάνες ασφάλισης δεν είναι απλά ένα «κόστος» αλλά μια αντικειμενική «αξία», που επιτρέπει την ανάληψη «ασφαλών» επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για αύξηση της ανταγωνιστικότητας και για περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη και πρόοδο.

Τέλος, η Ασφάλιση Αστικής Ευθύνης δεν είναι μόνο στοιχείο «πρόδοντιας». Είναι και τεκμήριο αξιοπιστίας εναντί Εργαζομένων, Τρίτων, Πελατών αλλά και της ίδιας της Κοινωνίας. Οι ελληνικές επιχειρήσεις, που θέλουν να επιβιώσουν και να προοδεύσουν στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον, θα πρέπει να προσεγγίσουν σοβαρά το θέμα της διαχείρισης επιχειρηματικών κινδύνων και να απαιτούν ποιοτικές και πληρέστερες ασφαλιστικές υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις πραγματικές ασφαλιστικές ανάγκες τους.

Η ευρωπαϊκή και διεθνής πρακτική διαθέτουν λύσεις. Στη σημερινή εποχή της πληροφόρησης και της παγκοσμιοποίησης, αρκεί να συνειδητοποιήσουμε τις προκλήσεις και να επιδιώξουμε την σωστή εφαρμογή τους.